

Δ Ι Ε Υ Κ Ρ Ι Ν Ι Σ Ε Ι Σ
Γ Ι Α Τ Η Ν Δ Ι Α Δ Ι Κ Α Σ Ι Α Α Ν Α Θ Ε Σ Η Σ Δ Η Μ Ο Σ Ι Ω Ν
Σ Υ Μ Β Α Σ Ε Ω Ν¹
Μ Ε Δ Ι Α Π Ρ Α Γ Μ Α Τ Ε Υ Σ Η Χ Ω Ρ Ι Σ Δ Η Μ Ο Σ Ι Ε Υ Σ Η
(ά ρ θ ρ ο υ 32 πα ρ . 2 γ ν . 4412/2016)

Η *Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.)* εξέδωσε το με αρ. πρωτ.: 1867/1.4.2020 έγγραφο, με θέμα «*Ειδική Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ως προς τη σύναψη δημοσίων συμβάσεων που σχετίζονται με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19 - Νεότερες Διευκρινίσεις*» για την εφαρμογή της με αριθμ. 2020/C 108 I/01 Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής².

Η *Ειδική Ανακοίνωση* κρίθηκε αναγκαία από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για την παροχή οδηγιών προς τα κράτη-μέλη, για τις δυνατότητες, που παρέχουν οι *Οδηγίες* για τις δημόσιες συμβάσεις για την αντιμετώπιση της κατάστασης έκτακτης ανάγκης κατά τη συγκεκριμένη περίοδο, που έχει προκληθεί και

¹ που σχετίζονται με την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID- 19

² Αναλυτικά, το κείμενο της Ανακοίνωσης της Επιτροπής, είναι διαθέσιμο στον ακόλουθο σύνδεσμο:

<https://eur->

[lex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.CI.2020.108.01.0001.01.ELL&toc=OJ:C:2020:108I:TOC](https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EL/TXT/?uri=uriserv:OJ.CI.2020.108.01.0001.01.ELL&toc=OJ:C:2020:108I:TOC)

σχετίζεται με την κρίση της νόσου COVID-19.

Η Ανακοίνωση αναφέρεται σε ανάθεση συμβάσεων για την αντιμετώπιση του κορωνοϊού COVID-19 και την αποτροπή περαιτέρω διάδοσής του, δηλαδή αφορά συμβάσεις (έργων, προμηθειών, υπηρεσιών), που έχουν σχέση με την αντιμετώπιση των εκτάκτων αναγκών που προκαλούνται λόγω της επιδημίας και όχι εν γένει σε οποιαδήποτε σύμβαση (για την οποία συνεχίζεται η εφαρμογή των κατά νόμο προβλεπόμενων διαδικασιών).

Για την κατηγορία λοιπόν αυτών των συμβάσεων³ πρέπει για την ανάθεσή τους να ληφθούν υπ' όψιν τα εξής:

Η Ανακοίνωση αναφέρεται αρχικά στις προβλεπόμενες εκ του νόμου διαδικασίες της **ανοικτής και κλειστής διαδικασίας** του άρθρου 26 της οδηγίας (και άρθρο 26 του ν.4412/2016) και στη **δυνατότητα σύντμησης** των προβλεπόμενων για τις διαδικασίες αυτές προθεσμίες σε περιπτώσεις επειγουσών αναγκών (βλ. υποσημείωση⁴).

³ και οι οποίες είτε υπερβαίνουν τα κατώτατα όρια εφαρμογής των Οδηγιών είτε παρουσιάζουν βέβαιο διασυνοριακό ενδιαφέρον

⁴ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ:

Για την ανάθεση συμβάσεων η αναθέτουσα αρχή μπορεί να επιλέξει, κατά το άρθρο 26 του ν.4412/2016 και της Οδηγίας, την ανοικτή ή κλειστή διαδικασία. Οι προθεσμίες που προβλέπονται

Πέρα από τη δυνατότητα όμως σύντμησης προθεσμιών ανοικτής και κλειστής διαδικασίας (σε επείγουσες ανάγκες), η νομοθεσία δίνει στις αναθέτουσες αρχές, σε **εξαιρετικά επείγουσες καταστάσεις**, τη δυνατότητα χρήσης της διαδικασίας ανάθεσης σύμβασης με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση.

Ως προς την χρήση της διαδικασίας αυτής, που ενσωματώνεται και περιγράφεται στο άρθρο 32 παρ.2(γ) του ν.4412/2016 {ΦΕΚ Α' 147 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών

από το νόμο, για την υποβολή των προσφορών, για τα άνω είδη των διαδικασιών (ανοικτή και κλειστή) είναι 35 και 30 ημέρες αντίστοιχα.

Και στις δύο αυτές διαδικασίες προβλέπεται **η δυνατότητα σύντμησης** των άνω προθεσμιών (μεταξύ άλλων) **σε επείγουσες καταστάσεις, δεόντως αιτιολογημένες από την αναθέτουσα αρχή, οι οποίες καθιστούν αδύνατη την τήρηση της εφαρμοστέας ελάχιστης προθεσμίας.**

Οι συντομευμένες προθεσμίες σε επείγουσα κατάσταση, δεόντως αιτιολογημένης (**δηλαδή η απόφαση σκοπιμότητας της αναθέτουσας αρχής πρέπει να τεκμηριώνει σαφώς το επείγον της κατάστασης**), είναι:

(α) στο πλαίσιο της **ανοικτής διαδικασίας**, η προθεσμία για την υποβολή των προσφορών μπορεί να συντμηθεί σε 15 ημέρες

(β) στο πλαίσιο της **κλειστής διαδικασίας**, η προθεσμία για την υποβολή αίτησης συμμετοχής μπορεί να μειωθεί σε 10 ημέρες. Αυτό καθιστά εφικτή την ταχεία ανάθεση της σύμβασης.

(προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)», επισημαίνονται τα εξής:

Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προβλέπεται από το ενωσιακό δίκαιο για να παρέχεται ένα πρόσθετο εργαλείο, το οποίο θα επιτρέψει (εν προκειμένω) την ταχύτερη ανάθεση συμβάσεων για την κάλυψη των αναγκών, που σχετίζονται με την πανδημία COVID-19.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις, χρησιμοποιώντας τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση της παρ. 2 περ.γ του άρθρου 32 του ν.4412/2016, στο μέτρο που είναι απολύτως αναγκαίο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες.

Οι περιστάσεις τις οποίες επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για τη δικαιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να απορρέουν από δική τους ευθύνη.

Επισημαίνεται ότι ως **εξαιρετική διαδικασία**, δεδομένου ότι οι αναθέτουσες αρχές παρεκκλίνουν από τις ισχύουσες διατάξεις, **πρέπει να πληρούνται σωρευτικά όλες οι**

**προβλεπόμενες προς τούτο
προϋποθέσεις.**

Η κατ' εξαίρεση προβλεπόμενη διαδικασία επιτρέπεται στις
περιοριστικά προβλεπόμενες
περιπτώσεις του άρθρου 32 του ν.4412/16 και επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές: (α) να διαπραγματεύονται απευθείας με τους δυνητικούς αναδόχους, (β) να αναθέτουν σε προεπιλεγμένο οικονομικό φορέα, δυνατότητα η οποία, ως εξαίρεση, εφαρμόζεται εάν μόνο μία επιχείρηση είναι σε θέση να εκτελέσει τη σύμβαση εντός των τεχνικών και χρονικών περιορισμών που επιβάλλονται από τον κατεπείγοντα χαρακτήρα της κατάστασης.

**ΣΗΜΑΝΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΛΗΦΘΟΥΝ
ΥΠ' ΟΨΙΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΧΩΡΙΣ
ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ**

Για τη χρησιμοποίηση αυτής της διαδικασίας η αναθέτουσα αρχή **πρέπει να αξιολογεί κατά πόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη χρήση της εν λόγω διαδικασίας και, σε χωριστή έκθεση, θα**

πρέπει να αιτιολογεί την απόφασή της να επιλέξει τέτοια διαδικασία.

Κατά την αξιολόγηση, κάθε μεμονωμένης περίπτωσης σύμβασης, πρέπει να πληρούνται, σωρευτικά, τα ακόλουθα κριτήρια:

- 1. Γεγονότα τα οποία αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει:** Εν προκειμένω, ο αριθμός των ασθενών με COVID-19 που χρήζουν ιατρικής περίθαλψης αυξάνεται καθημερινά και, στα περισσότερα κράτη μέλη, αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω έως ότου επέλθει η κορύφωση. Τα γεγονότα αυτά, και ιδίως η ιδιαίτερη εξέλιξή τους, πρέπει να θεωρηθούν απρόβλεπτα για κάθε αναθέτουσα αρχή.⁵
- 2. Ο κατεπείγων χαρακτήρας της κατάστασης καθιστά αδύνατη τη συμμόρφωση με τις γενικές προθεσμίες.** Το κατά πόσον αυτό καθιστά αδύνατη την τήρηση ακόμη και των πολύ σύντομων προθεσμιών της επισπευσμένης ανοικτής ή κλειστής διαδικασίας (15 και 10 ημέρες αντίστοιχα για την υποβολή των προσφορών) **θα πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση, αλλά αποτελεί υπαρκτή πιθανότητα στην**

⁵ η Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναφέρεται σε νοσοκομεία και άλλα ιδρύματα υγείας που παρέχουν υπηρεσίες περίθαλψης, σε εξοπλισμό ατομικής προστασίας, αναπνευστήρες, πρόσθετες κλίνες, καθώς και σε πρόσθετες υποδομές εντατικής θεραπείας και νοσοκομειακής περίθαλψης, παρ' ό'αυτά εννοείται η εφαρμογή αυτών και σε Δήμους όπως άλλωστε ρητά προβλέπεται στις μέχρι τώρα εκδοθείσες ΠΝΠ (βλ. κατωτέρω).

πλειονότητα των περιπτώσεων, τουλάχιστον σε σχέση με τις σημαντικά αυξημένες βραχυπρόθεσμες ανάγκες, καθώς αυξάνεται η καμπύλη μετάδοσης.

3. Σύμφωνα με νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, όταν γίνεται επίκληση κατεπείγουσας ανάγκης, η σχετική σύμβαση πρέπει να ανατίθεται χωρίς καθυστέρηση. Η εξαίρεση δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως επιχείρημα για την ανάθεση συμβάσεων για τις οποίες απαιτείται περισσότερο χρόνος απ' ό,τι θα απαιτούνταν αν είχε εφαρμοστεί η νόμιμη διαφανής διαδικασία (ανοικτή ή κλειστή, συμπεριλαμβανομένης της αντίστοιχης επισπευσμένης διαδικασίας).
4. **Αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του απρόβλεπτου συμβάντος και του κατεπείγοντος χαρακτήρα.** (Ως προς την κάλυψη των άμεσων αναγκών των δήμων σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, δεν μπορεί ευλόγως να αμφισβητηθεί η αιτιώδης συνάφεια με την πανδημία COVID-19.)
5. **Χρήση μόνο για την κάλυψη του κενού έως ότου βρεθούν πιο σταθερές λύσεις.** Οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορούν να προσφέρουν τη δυνατότητα κάλυψης άμεσων

αναγκών. Καλύπτουν το κενό έως ότου βρεθούν πιο σταθερές λύσεις, όπως συμβάσεις-πλαίσια για προμήθειες και υπηρεσίες, οι οποίες ανατίθενται με τις συνήθεις διαδικασίες (συμπεριλαμβανομένων των επισπευσμένων διαδικασιών).

Από την ως άνω Ανακοίνωση της Επιτροπής και τα διευκρινιστικά έγγραφα της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ. καθίσταται σαφές ότι οι ενωσιακές Οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, παρέχουν στις αναθέτουσες αρχές όλα τα αναγκαία μέσα για την αντιμετώπιση έκτακτων και απρόβλεπτων καταστάσεων, όπως οι εξαιρετικές περιστάσεις που έχουν προκληθεί από τη διάδοση του κορωνοϊού, καθώς και η λήψη μέτρων για την αποφυγή της περαιτέρω διάδοσής του.

Περαιτέρω, σύμφωνα με το με α.π. 29/12-03-2020 έγγραφο του Προέδρου της ΕΑΑΔΗΣΥ (ΑΔΑ: ΨΘΘΞΟΞΤΒ-ΒΨ1) προβλέπεται: **«Δημόσιες συμβάσεις άνω των ορίων που ανατίθενται σύμφωνα με τα άρθρα 32 παρ.2 περ. γ' και 269 περ. δ' του ν. 4412/2016 και το αντικείμενο των οποίων συνέχεται άμεσα με τα μέτρα αποφυγής της διάδοσης του κορωνοϊού δύνανται να συνάπτονται χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ.»**

Λαμβάνοντας υπ' όψιν τα ανωτέρω αναλυόμενα σημεία, την Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και τα προαναφερόμενα έγγραφα της Ε.Α.Α.ΔΗ.ΣΥ., καθώς και το άρθρο 10 της Πράξης Νομοθετικού περιεχομένου (ΦΕΚ Α'55/11-03-2020), την 18200/13-03-2020 εγκύκλιο του Υπουργείου Εσωτερικών (ΑΔΑ : 6ΙΤΛ46ΜΤΛ6-ΘΒΨ), το άρθρο 24 της Πράξης Νομοθετικού περιεχομένου (ΦΕΚ Α'64/14-03-2020) οι Δήμοι μπορούν να προβαίνουν στην κατ' εξαίρεση προβλεπόμενη διαδικασία, ως άνω περιγράφεται, για προμήθειες και υπηρεσίες, που αφορούν σε αντιμετώπιση των έκτακτων καταστάσεων για την αντιμετώπιση του COVID 19 και την αποτροπή διάδοσης του, με τη λήψη αποφάσεων σκοπιμότητας στις οποίες θα αιτιολογείται πλήρως ο λόγος που επιβάλει την επιλογή αυτής της διαδικασίας (αντί της ανοικτής / κλειστής ή με διαπραγμάτευση με δημοσίευση).

Εννοείται ότι οι διαδικασίες των άρθρων 117 και 118 του ν.4412/2016 (συνοπτικός και με διαπραγμάτευση, λόγω ύψους προϋπολογισμού) συνεχίζουν να εφαρμόζονται.

Επισημαίνεται ότι κατά τα λοιπά συνεχίζουν να εφαρμόζονται τα προβλεπόμενα τόσο από το ν.4412/2016 όσο και από το πδ 80/2016 (απόφαση σκοπιμότητας – και μάλιστα πλήρως αιτιολογημένη ως προς το εξαιρετικά

επείγον και την επιλογή της διαδικασίας – διάθεση πίστωσης, σύνταξη τεχνικών προδιαγραφών κ.λπ).

Για τη Νομική Υπηρεσία της Κ.Ε.Δ.Ε.

Ντορέττα Αλεξίου

Δικηγόρος